

bre curandero, qui vá assegurar, que realment, se tractava de mal donat, y que ell desembruixaria las corts y corrals y 'l bestió, assegurant que no 's moriria cap més bestia, que es molt assegurar; pero es alló que diuen: que la ignorancia es molt atrevida y de llana n' hi ha molta per creure tals bruixerías, curanderos y totxerías, ab la particularitat que son més disposats á creure en enbrujaments y mals donats aquells que no tenen religió y crehuen poch en Dèu. Donchs bè, 'l curandero va fer no sé quantas besties pera treurer de aquella casa 'l mal donat y el resultat va esser, que al cap de pochos días va morir una vaca; enviaren á buscar al célebre curandero, qui al anar á dita casa de pagés, se topá ab un mosso que portaba á dalt d' un burro la pell de la vaca á vendre, y li digué, que no 's cansés, que la vaca s' havia mort, á pesar de haverloshi assegurat que no 's moriria. El curandero, mireu si era animal, que no va volguer creure que la vaca fos morta á pesar de veure la pell que portaban á vendre y cap á la casa de pagés, tal volta per ressucitaria. Al arribarhi, l' amo li digué que la vaca era morta com la podia veure penjada al trispol per esmocarla, salarla y anársela menjant; y 'l curandero exclamá: quant he trobat el mosso ab la pell de la vaca sobre 'l burro, ja he comensat á perdre las confiansas de salvar la vaca, y ara que la veig penjada ja, desconfio casi del tot de curarla á pesar de que la cura anava bè; per aixó haven avisat massa tart.

Una persona de bon sentit aconsellá á dit pagés, que 's deixés de curanderos, y que ho consultés ab un veterinari intelligent el qual aná á la casa, y compregué que la causa de las malalties de las bestias, de aquella casa, era que las corts y corrals estaban sense ventilació y molta porqueria, y ne fou prova convincent que fent obrir alguna finestra alta de ventilació, desinfecció dels locals ab fum de sofre y regat tot ab aygua de lisol y molta netedat en menjá y beure y treure els fems, quedá *desembruixada* la casa y tret el mal donat.

Ningú diria la molta gent que creu en curanderos, bruixerías y mals donats, y més en poblacions grans; y ho prova que si las malalties son freqüentas y llargas, desseguida van á trobar curanderos que 'ls xuclan els cuartos; no 's creu lo rahonable y lo que s' ha de creurer, y s dona credit á los més increible, seguint els consells dolents per deixar els bons ¡miseria humana é ignorancia! Moltes embusterías y més graves podria explicar dels curanderos, que han ocasionat morts y venjansas ab aixó dels mals donats, pero me va fer gracia un cas que passá ab un oncle mèu, que tenia per minyona una filla de un célebre curandero, y acreditat per espatllats ja que si una persona passa una temporada que no 's troba bè, aviat creu está *espatllat* y 's fa mirar per un curandero. Donchs bè, el mèu oncle va volguer riurer ab l' indicat curandero y l' enviá á buscar, dihentli que mirés si estava espatllat; li feu estirar els brassos y el mèu oncle expressament estirà més l' un que l' altre y el curandero digué que realment tenia forta espatlladura. ¿De quin bras? li preguntá el mèu oncle: del bras dret, contestá 'l curandero, y en aquell moment, el mèu oncle allargá d' una bursada 'l bras dret donant un fort cop de puny al pit del curandero, fentlo caure d' orus y dihent ¡embustero! que ho estich del bras esquer!

Tinguen, donchs, bona higiene coneixent els seus principis per prevenir las malalties, donchs val més, molt més, donar als animals quan están bon els cuydados